

Wielki wybuch 1914-1918. Cykl spacerów po Krakowie

Małopolski Instytut Kultury zaprasza do udziału w cyklu jesiennych spacerów po Krakowie, które będą się odbywać się w cztery wrześniowe soboty.

Tematem przewodnim naszych wycieczek będą zabytki i historie związane z czasem I wojny światowej.

Do udziału w spacerach zachęcamy szczególnie miłośników historii, zabytków i... fotografii. Spacerory są jednym z wydarzeń towarzyszących konkursowi Wiki Lubi Zabytki.

Wiki Lubi Zabytki to otwarty konkurs fotograficzny, organizowany przez Stowarzyszenie Wikimedia Polska. Celem konkursu jest sfotografowanie wszystkich obiektów, które mają status zabytku nieruchomego oraz znajdują się w wykazach zabytków prowadzonych przez Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków.

Udział w spacerach jest bezpłatny, jednak **liczba miejsc jest ograniczona – konieczna będzie rezerwacja przez formularze dostępne na stronach poszczególnych spacerów.**

13 września 2014

Na zapleczu Twierdzy Kraków – spacer po koszarach, lazaretach, aresztach i magazynach z czasów Wielkiej Wojny, cz. 1

ZBIÓRKA:

13 września, godz. 14.00, Dom Pomocy Społecznej im. Helclów (ul. Helclów 2)

INFORMACJE:

spacer pieszy, 3 godziny, 3,5 km

UWAGA: Osoby, które ukończyły 18 lat, muszą mieć przy sobie dowód osobisty, osoby niepełnoletnie muszą mieć inny ważny dokument ze zdjęciem (np. legitymacja,

paszport).

Osoby, które nie mają polskiego obywatelstwa, nie będą mogły uczestniczyć w zwiedzaniu ostatniego obiektu na trasie spaceru – zespołu magazynów artyleryjskich dawnej Twierdzy Kraków.

Twierdza Kraków wznoszona przez władze austriackie na przestrzeni lat 1848–1914 jest bez wątpienia unikatem na skalę europejską. Równocześnie z rozrastaniem się Twierdzy za sprawą kolejnych pierścieni fortów, bastionów i szańców trwał także intensywny proces rozbudowy zaplecza logistycznego. W latach 80. i 90. XIX w. prężnie rozwijał się system komunikacji, magazynów, szpitali, ujeżdżalni, a także warsztatów zbrojeniowych i prochowni. Jedną z podstawowych inwestycji była również sukcesywna budowa kolejnych koszar. Podczas spaceru po zapleczu Twierdzy Kraków przyjrzymy się, jak ten złożony organizm funkcjonował w okresie Wielkiej Wojny. Pierwszym z obiektów na trasie naszej wędrówki będzie dawny Zakład dla Ubogich Fundacji im. Helclów. Dom ten, wzniesiony pod koniec XIX w. z przeznaczeniem dla ubogich chorych i rekonwalescentów, już w 1914 r. został częściowo zajęty przez wojsko austriackie na pomocniczy szpital wojskowy. Siostry szarytki opiekowały się najpierw żołnierzami wyruszającymi na front, a później powracającymi z niego rannymi. Podobną funkcję przez pewien czas pełnił także otwarty w 1913 r. kolejowy centralny dworzec towarowy i przeładunkowy. Na dworcu znajdował się bowiem punkt szpitalny dla rannych żołnierzy. W dalszej części spaceru podążymy ul. Kamienną do Cmentarza Rakowickiego, w obrębie którego znajdują się dwie kwatery cmentarza wojskowego nr 388, zaprojektowane przez Hansa Mayra.

Niezwykle ważnym elementem dla funkcjonowania Twierdzy Kraków był kompleks aprowizacyjny. Ogromny teren zlokalizowany między linią kolejową a ul. Rakowicką mieścił budynki magazynów, w których gromadzono zapasy zboża, mąki, kaszy, ryżu, jarzyn, pasz, konserw, cukru, przypraw, wina i rumu, paliw itp. Przechowywano tu również wyposażenie wraz z bronią dla kilku tysięcy żołnierzy. Podczas spaceru będziemy mieli wyjątkową okazję wejść na teren dawnego zespołu magazynów artyleryjskich, tzw. Zbrojowni, mieszczącego się przy ul. Rakowickiej 22.

KONIECZNA REZERWACJA: od 1 września, godz. 10.00 do 5 września, godz. 16.00

PROWADZENIE:

dr Krzysztof Wielgus – architekt krajobrazu, pracownik naukowy Politechniki Krakowskiej, autor licznych prac badawczych i projektowych w dziedzinie architektury obronnej, architektury lotnisk oraz historii lotnictwa. Współautor projektu Lotniczego Parku Kulturowego oraz programu konserwacji zabytków lotniczych z okresu I wojny światowej w Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie.

TRASA:

- Dawny Zakład dla Ubogich Fundacji im. Helclów, ul. Helclów 2 [A-114, 17.05.1968] – zwiedzanie kaplicy i ogrodu
- Dworzec Towarowy, ul. Kamienna 6 – zwiedzanie z zewnątrz
- Fort nr 12 „Luneta Warszawska”, ul. Kamienna 16 [A-96M, 13.06.2007] –

zwiedzanie z zewnątrz

👉 Rogatka miejska „Warszawska”, al. 29 Listopada 31 [A-1047, 19.01.1997] – zwiedzanie z zewnątrz

👉 Cmentarz wojskowy nr 388 (Cmentarz Rakowicki), ul. Rakowicka [A-584, 7.06.1976]

👉 Zespół magazynów artyleryjskich dawnej Twierdzy Kraków, tzw. Zbrojownia, ul. Rakowicka 22 [A-107/M, 15.01.2009] – zwiedzanie z zewnątrz